

İQTİSADI, AİLƏ, VƏ ƏMƏK MÜBAHİSƏLƏRİNDƏ MƏHKƏMƏLƏRƏ RƏQBƏT

29 mart 2019-cu il tarixdə “Mediasiya haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunun qəbul edilməsi Azərbaycanı hal-hazırda davam edən məhkəmə və hüquq islahatlarının tərkib-hissəsidir.

Mediasiya – mediatorun (mediatorların) vasitəçiliyi ilə tərəflər arasında yaranmış mübahisənin qarşılıqlı razılıq əsasında həlli ilə bağlı müəyyən olunan prosesdir. Bu prosesin tətbiq dairəsinə mülki işlər və iqtisadi mübahisələr (xarici elementli mübahisələr də daxil olmaqla), ailə və əmək münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr, o cümlədən inzibati hüquq münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr aiddir.

Qanunda ən diqqət çəkən məqamlardan biri 1 iyul 2020-ci ildən etibarən iqtisadi mübahisələr, həmçinin ailə və əmək münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr üzrə məhkəməyə müraciət etməmişdən əvvəl ilkin mediasiya sessiyasında iştirakın tələb olunmasıdır. Başqa sözlə, qeyd edilən mübahisələrlə bağlı fiziki (o cümlədən, hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən) şəxslər və hüquqi şəxslər məhkəməyə müraciət etməmişdən əvvəl və mediasiyaya dair əvvəlcədən razılıq olub-olmadığından asılı olmayaraq ilkin mediasiya sessiyasında iştirak etməli olacaqlar. Bu tələb məhkəmələrdə iş yükünün azalmasına və məhkəmə baxışının keyfiyyətinə müsbət təsirini göstərməlidir.

Qanuna əsasən mediatorlar, peşəkar əsasda mediasiya prosesinin həyata keçirilməsi üçün tərəflərin cəlb etdiyi və mediasiya təşkilatı tərəfindən təyin edilən, 25 yaşı tamam olmuş və ən azı üç illik iş stajına malik olan şəxslərdir. Mediasiya təşkilatı isə mediasiya xidmətlərinin marketinqini, mediatorların xidmətləri üçün haqqın və digər xərclərin ödənilməsinə dair qaydanı müəyyən edən, mediasiya zamanı danışıqların aparılması üçün şərait yaradan, mediasiya prosesini aparmaq üçün mediatorları təyin edən, habelə mediatorların effektiv fəaliyyətinə yönələn digər tədbirlər həyata keçirən hüquqi şəxsdir.

Mediasiya sahəsi Mediasiya Şurası tərəfindən tənzimlənəcək və nəzarət ediləcəkdir. Qanunun tələblərindən biri də məhz mediator olmaq tələblərinə cavab verən fiziki şəxsin Mediasiya Şurasının üzvlüyünə qəbul olunduqdan sonra mediator fəaliyyətinə başlama bilməsidir. Bu tələb həmçinin mediasiya təşkilatı kimi fəaliyyət göstərmək istəyən hüquqi şəxslərə də aiddir.

Mediasiya Şurası mediasiya təşkilatlarının, mediatorların və mediasiya təlimi qurumlarının məcburi üzvlüyü əsasında yaradılan, fəaliyyətini özünüidarəetmə prinsipi üzrə həyata keçirən qeyri-kommersiya hüquqi şəxsdir. Şura Mediasiya haqqında Qanuna, digər normativ hüquqi aktlara və nizamnaməsinə uyğun olaraq təşkil olunur və fəaliyyət göstərir.

Qanunda maraqlı məqamlardan biri də məhkəmə mediasiyasıdır. Yəni məhkəmə baxışının istənilən mərhələsində məhkəmə işin hallarını nəzərə alaraq öz təşəbbüsü və tərəflərin razılığı ilə, yaxud tərəflərdən birinin müraciəti və digər tərəfin razılığı ilə onlara mübahisənin mediasiya vasitəsilə həllini təklif edə bilər. Hakimin fəaliyyətini qiymətləndirərkən hakim tərəfindən mediasiyaya yönəldilən işlərin sayı və bununla bağlı bəzi sazişinin əldə edilməsi əsasında icraata xitam verilən məhkəmə işlərinin sayının nəzərə alınmasının bu Qanunda təsbit edilməsi təqdirəlayiq haldır.

Mediasiya prosesinə dair xərclərə mediatora və ya mediasiya təşkilatına ödənilən haqq, o cümlədən mübahisə mediasiya vasitəsilə müsbət həll olunduqda mediatora və ya mediasiya təşkilatına ödənilən mükafat, mediasiyanın keçirilməsi ilə əlaqədar mediatorun və ya mediasiya təşkilatının çəkdiyi xərclər, o cümlədən mübahisənin baxıldığı yerə getmək üçün yol, yaşayış və yemək xərcləri daxildir. Mediasiya işi

nəticəsində tərəflər arasında barışıq sazişi bağlandığı təqdirdə onun icrası tərəflər üçün məcburi xarakter daşıyır.

Mediasiya prosesinin, məhkəmə və hüquq sahəsində davamlı islahatlarla, o cümlədən vəkillik fəaliyyətinin inkişafı və bu sahədə görülən işlər və xidmətlərlə, birgə şəkildə qiymətləndirsək, gözlənilən ən böyük nəticələrindən biri məhkəmələrdə iş yükünün əhəmiyyətli dərəcədə azalacağı ilə yanaşı məhkəmə proseslərinin keyfiyyətində artım olması gözlənilir.

**İSTƏNİLƏN SUAL VƏ ƏLAVƏ MƏLUMAT ÜÇÜN BİZİMLƏ
ƏLAQƏ SAXLAYIN:**

BM Morrison Partners
Tel: (994 12) 497 19 14; 497 19 15
Faks: (994 12) 497 19 13
E-mail: info@bmlawaz.com

©2019 BM Morrison Partners. Bütün hüquqlar qorunur.

---

* Nəşrimizdə olan məlumat hüquqi və ya digər peşəkar məsləhət təşkil etmir.